

ผลของ FTA กับการค้าการลงทุนในอุตสาหกรรมพื้นฐานระหว่าง ไทย-นิวซีแลนด์ อาเซียน-จีน ไทย-จีน และ ไทย-อินเดีย

การจัดทำเขตการค้าเสรี (FTA: Free Trade Area) ของไทยในปัจจุบันกับ 8 ประเทศ ได้แก่ จีน บาหลีเรน อินเดีย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกาเปรู และอีก 2 กลุ่มประเทศ คือ กลุ่มอนุทวีป BIMST- EC (Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation) ประกอบด้วย บังคลาเทศ อินเดีย พม่า ศรีลังกา ไทย ภูฏาน และเนปาล และสมาคมการค้าเสรียุโรปหรือเอฟตา (European Free Trade Association : EFTA) ประกอบด้วย ไอซ์แลนด์ สวิตเซอร์แลนด์ นอร์เวย์ และลิกเตนสไตน์

ความตกลงที่เสร็จสิ้นโดยเริ่มใช้ไปแล้วตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 คือ FTA กับ ประเทศออสเตรเลีย (TAFTA: Thailand-Australia Free Trade Agreement)

ทั้งนี้ บางประเทศแม้การเจรจายังไม่เสร็จสิ้นแต่ได้มีการตกลงปรับลดอัตราภาษีนำเข้าสินค้าเร่งลดภาษี (EHP: Early Harvest Programme) บางส่วนเป็นร้อยละ 0 ไปแล้ว ได้แก่

1. FTA ไทย-จีน ภายใต้กรอบความตกลงอาเซียน-จีนเป็นสินค้ากลุ่มผักและผลไม้ ทุกรายการตามพิกัดสินค้า 07-08 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546
2. FTA ระหว่างอาเซียน-จีน เป็นกลุ่มสินค้าเกษตรภายใต้พิกัด 01-08 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547
3. FTA ไทย-อินเดีย จำนวนเบื้องต้น 82 รายการ ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2547 เริ่มลดไปจนถึงวันที่ 1 กันยายน 2549 จะเหลือเป็นศูนย์ ในจำนวนนี้เป็นสินค้า กลุ่มแร่และโลหะซึ่งได้มีการปรับลดอัตราภาษีด้วย คือ สินค้าเหล็กและ อะลูมิเนียม 8 รายการ อัญมณีและเครื่องประดับ 4 รายการ

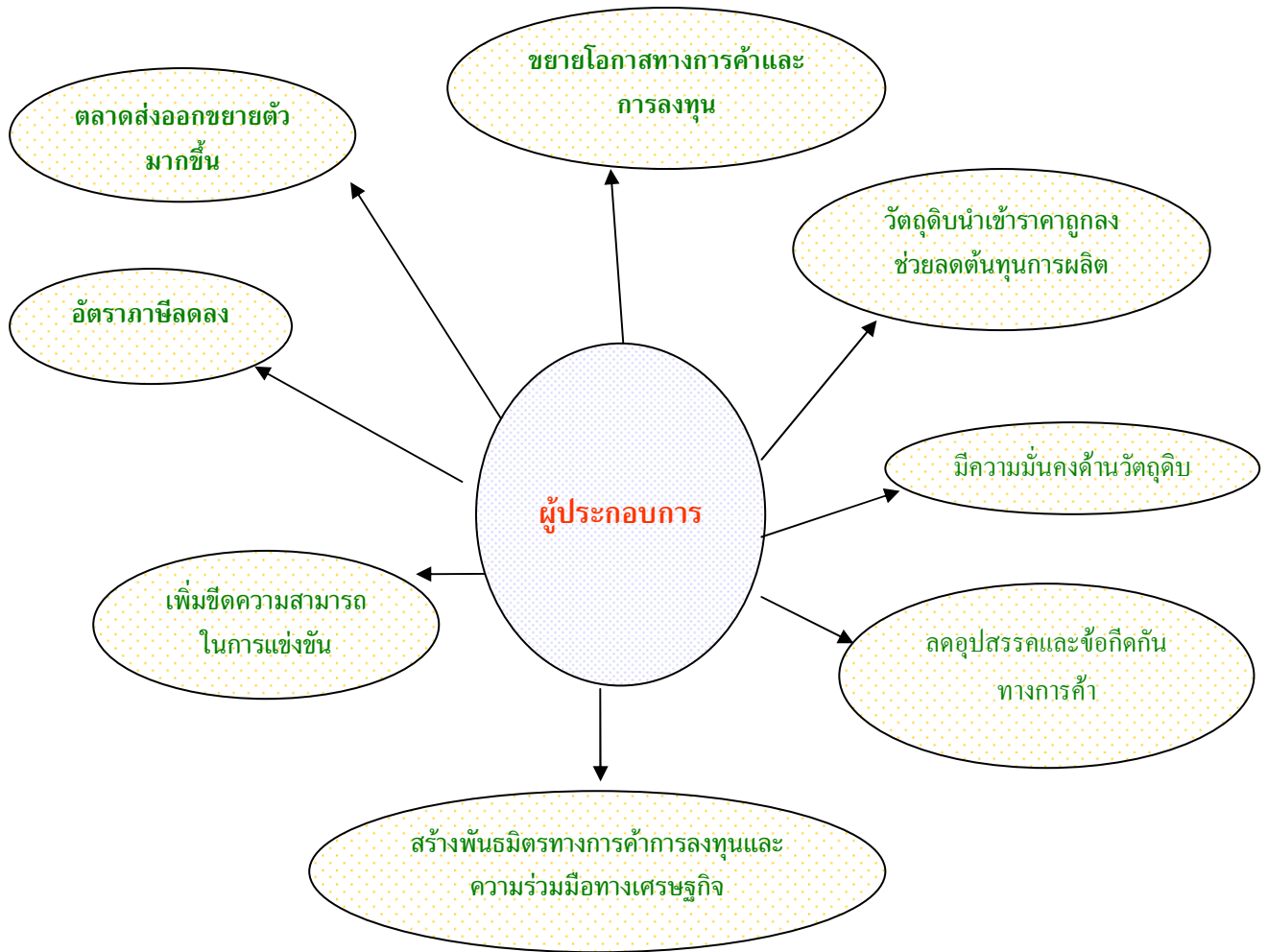
ผลของ FTA

ผลโดยรวมต่อ ผู้ประกอบการ ผู้บริโภค ผู้นำเข้า และผู้ส่งออก เป็นผู้ได้รับประโยชน์ จาก FTA ตามลำดับ ดังเช่น

- วัตถุดิบนำเข้าราคาถูกต้นทุนการผลิตลดเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
- สินค้ามีความหลากหลายให้เลือกและราคาถูก
- มีช่องทางขยายตลาดส่งออกมากขึ้น
- มีแหล่งนำเข้าวัตถุดิบราคาถูก

อย่างไรก็ตาม ทั้งภาครัฐและเอกชนต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับ FTA เช่น ส่งเสริม การวิจัยและพัฒนาเพื่อให้นำเทคโนโลยีใหม่ๆมาใช้ พัฒนารูปแบบและคุณภาพสินค้าให้ได้ มาตรฐาน จัดการและปรับปรุงการผลิตให้มีประสิทธิภาพ เป็นต้น เนื่องจากแนวโน้มสถานการณ์ การค้ามีภาวะการแข่งขันและการกีดกันที่ทวีความรุนแรงอย่างรวดเร็วขึ้นทุกขณะและไม่สิ้นสุด

อุตสาหกรรมแร่และอุตสาหกรรมพื้นฐานกับผลของ FTA

1. ผลของ FTA ไทย-นิวซีแลนด์

FTA ไทย-นิวซีแลนด์ ตามความตกลงการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ (CEP: Thailand-New Zealand Closer Economic Partnership) เริ่มมีผลใช้บังคับในวันที่ 1 กรกฎาคม 2548

การค้าระหว่างไทย-นิวซีแลนด์ ในปี 2547 จากมูลค่าการค้ารวมประมาณ 22,840 ล้านบาท (568 ล้านเหรียญสหรัฐ) ไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้ามียอดเกินดุล 3,674 ล้านบาท (92.4 ล้านเหรียญสหรัฐ) ทั้งนี้ การค้าสินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทย การส่งออก ได้แก่ เหล็กและเหล็กกล้า เม็ดพลาสติก แก้วกระจก และเครื่องประดับ ส่วนสินค้านำเข้าสำคัญได้แก่ สินแร่อื่น ๆ และเศษโลหะ ดังนั้น พิจารณาตามรายการการค้าดังกล่าวไทยจะได้รับประโยชน์จาก FTA หลายประการ (ดังรูป) โดยเฉพาะการลดอัตราภาษีภายใต้ FTA ซึ่งนิวซีแลนด์ลดเป็นร้อยละ 0 ทันที เมื่อความตกลงมีผลบังคับใช้ (ตารางที่ 1.) ได้แก่ เม็ดพลาสติก เครื่องแก้ว เซรามิก อัญมณีและเครื่องประดับ มีส่วนช่วยให้ตลาดส่งออกของไทยสามารถขยายตัวเพิ่มขึ้นได้ สำหรับภาษีของผลิตภัณฑ์เหล็กจะทยอยลดลงเหลือเป็นร้อยละ 0 ภายในปี 2553

ตารางที่ 1. รายการลดภาษีนำเข้าของนิวซีแลนด์ภายใต้ FTA และมูลค่านำเข้าจากไทย

ปี 2547	อัตราภาษี (1 มิ.ย.47)	อัตราภาษี (1 ก.ค.48)	อัตราภาษี (1 ม.ค.51)	มูลค่า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)
ผลิตภัณฑ์ทำด้วยเหล็ก	7%	5.5%	5%	11.2
เหล็กรูปพรรณต่างๆ	5-6.5%	5-6.5%	5%	9.9
เม็ดพลาสติก	5-7%	0%	0%	17.9
แก้วกระจกและเครื่องแก้ว	5-7%	0%	0%	6.9
เครื่องประดับทำด้วยโลหะมีค่า	7%	0%	0%	2.9
เครื่องประดับทำด้วยเงิน	7%	5.5%	0%	2.3
ผลิตภัณฑ์เซรามิก	5-7%	0%	0%	1.9
เครื่องประดับเทียม	7%	0-5.5%	0%	1.3

เห็นได้ว่าเหล็กเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าการส่งออกสูงประมาณเกือบพันล้านบาท (21 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) รองลงไปเป็นสินค้าเม็ดพลาสติก ในภาวะที่ค่าเงินบาทยังอ่อนที่ระดับ 39-42 บาทต่อเหรียญสหรัฐฯ การบริหารและจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเป็นเรื่องที่ผู้ประกอบการต้องให้ความสำคัญมากยิ่งขึ้นเพื่อเร่งทำตลาดส่งออกให้ได้รับส่วนแบ่งตลาดในนิวซีแลนด์สูงขึ้น ซึ่งทางภาครัฐเองเล็งเห็นความสำคัญของอุตสาหกรรมเหล็ก จึงพร้อมให้การสนับสนุน กล่าวคือ ได้อนุมัติการส่งเสริมการลงทุนโครงการผลิตเหล็กขั้นต้นให้เกิดขึ้น เพื่อผู้ประกอบการในประเทศจะได้มีโอกาสใช้วัตถุดิบที่มีคุณภาพ ซึ่งตลอดมาต้องพึ่งพาจากต่างประเทศเฉลี่ยปีละกว่า 5 ล้านตัน เป็นมูลค่าสูงระดับแสนล้านบาท อันเป็นเหตุทำให้สูญเสียเงินตราต่างประเทศไปจำนวนมาก

ผลของ FTA จากการนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานจากนิวซีแลนด์มีเพียงสินค้ากลุ่มสินแร่และเศษโลหะ เนื่องจากในประเทศไม่มีการผลิต คือ การนำเข้าอะลูมิเนียมแต่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้นำเข้าเมื่ออัตราภาษีลดลงเพราะจะได้สินค้าที่มีราคานำเข้าลดลง (ตารางที่ 2.)

ตารางที่ 2. รายการลดภาษีนำเข้าของไทยภายใต้ FTA และมูลค่านำเข้าจากนิวซีแลนด์

ปี 2547	อัตราภาษี (1 มิ.ย.47)	อัตราภาษี (1 ม.ค. 48)	อัตราภาษี (1 ม.ค.51)	มูลค่า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)
เศษอะลูมิเนียม	1%	0%	0%	2.6
ฟอยล์อะลูมิเนียม	7.5%	5%	0%	1.9

2. ผลของ FTA อาเซียน-จีน

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547 ถึงวันที่ 1 มกราคม 2549 FTA ระหว่างอาเซียน-จีน ตกลงปรับลดอัตราภาษีนำเข้าสินค้าเร่งลดภาษี (EHP: Early Harvest Programme) โดยลดเหลือ อัตราร้อยละ 0 ภายใน 3 ปี ซึ่งเป็นสินค้าเกษตรภายใต้พิกัดตอนที่ 01-08 และ สินค้าเฉพาะบาง รายการ (ถ่านหินแอนทราไซต์และถ่านหินโค้ก) ส่วนสินค้าปกติทั่วไปจะเริ่มลดภาษีตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2548 โดยสมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศ (ไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไน สิงคโปร์) และจีนจะลดลงเหลือร้อยละ 0 ให้แล้วเสร็จอย่างสมบูรณ์ภายในวันที่ 1 มกราคม 2553 (ตารางที่ 3.) และสมาชิกใหม่ 4 ประเทศ (พม่า กัมพูชา ลาว เวียดนาม) ยึดหยุ่นให้แล้วเสร็จภายใน วันที่ 1 มกราคม 2558 แต่กลุ่มสินค้าอ่อนไหวกำหนดให้แล้วเสร็จในปี 2561

ตารางที่ 3. รูปแบบและระยะเวลาการลดภาษีสินค้าปกติ

อัตราภาษีทั่วไป = x ณ วันที่ 1 ก.ค. 46	อัตราภาษีภายใต้ FTA ระหว่างอาเซียน-จีน (%)			
	2548 *	2550	2552	2553
$x \leq 20\%$	20	12	5	0
$15\% \leq x < 20\%$	15	8	5	0
$10\% \leq x < 15\%$	10	8	0	0
$5\% \leq x < 10\%$	5	5	0	0
$x \leq 3\%$	คงอัตราภาษี		0	0

* เริ่มลดวันที่ 20 กรกฎาคม 2548 (ประมาณ 5,000 รายการ)

รูปแบบและระยะเวลาการลดภาษีสินค้าอ่อนไหวและอ่อนไหวสูง

สินค้าอ่อนไหว	เพดานอัตราภาษีภายใต้อาเซียน-จีน (%)
ปี 2555	20
ปี 2561	0-5
สินค้าอ่อนไหวสูง	
ปี 2555	50

ผลของ FTA ต่อสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานที่ไทยจะได้รับประโยชน์ในเชิงเปรียบเทียบและมีโอกาสสูง ได้แก่ พลาสติกและผลิตภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ อัญมณีและเครื่องประดับ ปูน และหลังคาขีปนาวุธ อะลูมิเนียมและผลิตภัณฑ์เหล็กบางรายการ โดยเฉพาะพลาสติกและเคมีภัณฑ์ ความเป็นไปได้ที่จะรุดตลาดจีนมีมากกว่ากลุ่มอื่นๆ

สถานภาพการค้าระหว่างอาเซียน-จีน อาเซียนจะเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้ากับจีน เฉพาะในส่วนของไทยมีสินค้าอ่อนไหวจำนวน 342 รายการ ในจำนวนนี้เป็นสินค้าอ่อนไหวสูงจำนวน

100 รายการ โดยสินค้าอ่อนไหวที่มีจำนวนรายการมากที่สุดเป็นสินค้าในกลุ่มเหล็กซึ่งแม้ไทยจะมีการส่งสินค้าเหล็กไปจำหน่ายยังจีนบ้างแต่ได้เปรียบอยู่น้อยเพียง 2 รายการ ส่วนรายการที่จีนจัดเป็นสินค้าอ่อนไหวของจีนและมีจำนวนรายการมากที่สุดจะเป็นสินค้าในกลุ่มไม้และกระดาษ

ในปี 2547 การค้าระหว่างไทย-อาเซียน มีมูลค่ารวมประมาณ 1.5 ล้านล้านบาท โดยฝ่ายไทยเกินดุลการค้าประมาณ 215,000 ล้านบาท การส่งออกของไทยไปจำหน่ายยังกลุ่มอาเซียน 10 อันดับแรก มีรายการสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานจัดเป็นลำดับที่ 5-7 ได้แก่ สินค้าเคมีภัณฑ์ (41,000 ล้านบาท) เหล็ก (31,000 ล้านบาท) และ เม็ดพลาสติก (28,000 ล้านบาท) มูลค่ารวม 100,000 ล้านบาท ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2546 ร้อยละ 38, 31 และ 36 ตามลำดับ

เรื่องที่น่ากังวลเมื่อเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน ผลกระทบซึ่งไทยจะต้องเผชิญและปรับตัว คือ การรักษาตลาดทั้งในประเทศในกลุ่มอาเซียนไว้ให้ได้เพราะจีนจะเป็นประเทศคู่แข่งสำคัญที่มีความท้าทายสูงมาก จีนมีความคาดหวังการใช้วัตถุดิบจากอาเซียนมาก พร้อมทั้งจะเข้ามาลงทุนและให้อาเซียนเป็นเส้นทางผ่านสู่ยุโรปและอเมริกา อาทิ จีนเข้าไปพัฒนาที่ดินในลาวทำสัญญาระยะยาวถึง 30 ปี การสร้างทางรถไฟ สร้างถนน ดังนั้น การรुकตลาดจีนหลังการลดภาษีช่องทางกระจายสินค้าอาจลำบากยังมีอุปสรรคในรายมณฑลที่อาณาเขตพื้นที่กว้างใหญ่ทั้งในเรื่องการตรวจสอบคุณภาพสินค้าที่ล่าช้าขั้นตอนในแต่ละมณฑลไม่เท่ากันซึ่งแตกต่างจากรัฐบาลกลาง การขาดแคลนตู้คอนเทนเนอร์ ปัญหาการขนส่งยอ้มทำให้มีต้นทุนสูง อีกทั้ง สินค้าจีนมีราคาถูก ค่าแรงงานถูก เพราะภาครัฐของจีนให้การอุดหนุนมากหรือถือหุ้นสูงอยู่แล้ว

ภาครัฐของไทยจึงควรช่วยผลักดันประชาสัมพันธ์ทั้งในด้านโฆษณาสินค้าให้เป็นที่รู้จักมากขึ้นและการร่วมลงทุนในประเทศจีนโดยเฉพาะเรื่องลอจิสติก การศึกษา และการท่องเที่ยว จีนรุ่นใหม่เป็นตลาดที่น่าสนใจเพราะมักนิยมบริโภคสินค้าราคาแพง เช่น อัญมณีและเครื่องประดับ

3. ผลของ FTA ไทย-จีน

ไทยและจีนได้ตกลงเร่งลดภาษีสินค้าผักและผลไม้ทุกรายการ (พิกัดศุลกากรตอนที่ 07-08 จำนวน 116 รายการ) ภายใต้กรอบ FTA อาเซียน-จีน ระหว่างไทย-จีน เหลืออัตราภาษี 0% ทันทีภายในวันที่ 1 ตุลาคม 2546 โดยมีกว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า กำหนดว่าให้สินค้าต้องผ่านกระบวนการผลิต โดยใช้วัตถุดิบในประเทศทั้งหมด (Wholly Obtained)

สถานะการค้าระหว่างไทย-จีน

มูลค่าการค้าระหว่างไทย-จีนปี 2547 ประมาณ 620,000 ล้านบาท โดยไทยเป็นฝ่ายขาดดุลประมาณ 43,800 ล้านบาท ขาดดุลเพิ่มขึ้นจากปี 2546 เกือบสองเท่าตัว

สินค้านำเข้าจากจีนปี 2547 มีมูลค่ารวมประมาณ 330,000 ล้านบาท มากกว่าปี 2546 ร้อยละ 31 โดยสินค้ากลุ่มอุตสาหกรรมพื้นฐานจัดเป็นสินค้านำเข้าสำคัญใน 15 อันดับแรกมีมูลค่าจำนวนประมาณ 77,000 ล้านบาท กล่าวคือ เหล็กและเหล็กกล้า (26,423 ล้านบาท) เคมีภัณฑ์ (23,281 ล้านบาท) ผลิตภัณฑ์โลหะ (11,583 ล้านบาท) เพชรพลอย อัญมณี เงินแท่ง และทองคำ (8,108 ล้านบาท) เศษโลหะและสิ้นแร่อื่นๆ (7,842 ล้านบาท)

สินค้าส่งออกไปจีนปี 2547 มีมูลค่ารวมประมาณ 286,000 ล้านบาท มากกว่าปี 2546 ร้อยละ 21 ทั้งนี้ มีเพียงสินค้าเม็ดพลาสติกและกลุ่มเคมีภัณฑ์ เป็นสินค้าส่งออกลำดับที่ 3 และ 4 ใน 10 อันดับแรก ด้วยมูลค่าส่งออกประมาณ 22,760 ล้านบาท และ 14,558 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 42 และ 12 จากช่วงเดียวกันปี 2546 ตามลำดับ

ดังนั้น การจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับจีนผลประโยชน์ภาพรวมที่คาดว่าไทยจะได้รับ กล่าวคือ ในการส่งออกจะช่วยเหลือเพิ่มโอกาสขยายตลาดเข้าสู่จีนได้มากขึ้น อาทิ เหล็กโครงสร้างรูปพรรณรูปตัวเอช เป็นผลิตภัณฑ์ซึ่งจีนกำหนดอัตราภาษีนำเข้าไว้ที่ร้อยละ 6 ตามกรอบความตกลงอัตราจะลดลงเหลือ ร้อยละ 5 ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2548 และวันที่ 1 มกราคม 2552 (ตารางที่ 5.) จะลดลงเหลือ ร้อยละ 0 ส่วนในการนำเข้าไทยจะได้บริโภคสินค้าวัตถุดิบ เครื่องจักร และสินค้าทุนอื่นๆ ราคาถูกลง ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตลดลงและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกมากขึ้น

สภาวะการลงทุนระหว่างไทย-จีน ปี 2546 ไทยเข้าไปลงทุนในจีนรวม 3,264 โครงการ มูลค่าการลงทุนประมาณ 237,000 ล้านบาท (ประมาณ 6 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ) ขณะที่ การลงทุนของฝ่ายจีนในไทยมี 235 โครงการ มูลค่าการลงทุนประมาณ 10,500 ล้านบาท (ประมาณ 263 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) ในอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ กระดาษ พลาสติก โลหะพื้นฐาน และประกอบ กิจการก่อสร้าง การค้า ธนาคารการท่องเที่ยว การแปรรูปโลหะ อสังหาริมทรัพย์ สายการบิน เครื่องจักร ร้านอาหาร และชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์

โดยในปี 2547 มูลค่าลงทุนจากจีนคิดเป็นสัดส่วนที่ต่ำคือเพียงร้อยละ 1.4 ของการลงทุนรวมจากต่างประเทศทุกประเทศในไทย ซึ่งมีมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศทั้งสิ้นโดยได้รับ อนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนรวมประมาณ 3.2 แสนล้านบาท ประเทศที่เข้ามา ลงทุนในไทยสูงสุดลำดับแรก ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่นคิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 40 อันดับรองลงไปเป็น ประเทศสหรัฐอเมริกาสัดส่วนร้อยละ 10

ตารางที่ 5. รายการลดภาษีนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานของจีนภายใต้ FTA

ปี 2548	อัตราภาษี (1 ก.ค.46)	อัตราภาษี (1 ก.ค.48)	อัตราภาษี (1 ม.ค.50)	อัตราภาษี (1 ม.ค.52)	อัตราภาษี (1 ม.ค.53)
เหล็กรูปพรรณตัวเอช	6%	5%	5%	0%	0%
เม็ดพลาสติก	8.4-12.9%	10%	8%	5%	0%
ผลิตภัณฑ์พลาสติก	6.5-12.7%	10%	8%	5%	0%
เคมีภัณฑ์	2-11.8%	2-5% 10%	5% 8%	0% 5%	0%
ทับทิม แชนไฟร์ มรกต	8%	5%	5%	0%	0%

อย่างไรก็ตาม การค้ากับประเทศจีนแม้จะเป็นตลาดขนาดใหญ่การเจาะตลาดให้แข่งขันได้เพื่อลดอุปสรรคในทางปฏิบัติภาครัฐต้องช่วยสนับสนุนและต้องรู้ว่าสินค้าใดจะแข่งขันได้

สำหรับในเรื่องการกำหนดมาตรฐานสินค้าก็มีความสำคัญยิ่งที่จะช่วยป้องกันสินค้าราคาถูกของจีนแย่งตลาด ซึ่งไทยควรรักษาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าให้ดีตลอดไป

4. ผลของ FTA ไทย-อินเดีย

ภาพรวมการค้าของไทย-อินเดีย ส่วนใหญ่เป็นการค้าวัตถุดิบและสินค้าชั้นกลางสินค้านำเข้าจากอินเดียที่สำคัญในอุตสาหกรรมพื้นฐานจาก 5 อันดับแรก ได้แก่ เครื่องเพชรพลอย (11,253 ล้านบาท) เหล็กและเหล็กกล้า (5,774 ล้านบาท) เคมีภัณฑ์ (4,838 ล้านบาท) สินแร่โลหะและเศษโลหะอื่น ๆ (4,067 ล้านบาท) รวมเป็นมูลค่าประมาณ 26,000 ล้านบาท ซึ่งเปรียบเทียบกับปี 2546 อัตราการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 31, 18, 14 และ 9 ตามลำดับ สำหรับสินค้าส่งออกของไทยไปอินเดีย ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เม็ดพลาสติก เหล็กและผลิตภัณฑ์เหล็ก เคมีภัณฑ์ อัญมณีและเครื่องประดับ เป็นต้น ทั้งนี้ ในปี 2547 จากการส่งออกทั้งสิ้นจำนวน 36,694 ล้านบาท ไทยเป็นฝ่ายขาดดุลการค้าประมาณ 9,000 ล้านบาท

การเข้ามาลงทุนในไทยของประเทศอินเดียในปี 2547 อยู่ที่ระดับ 2,000 ล้านบาทจาก 20 ราย ซึ่งนับว่ายังมีน้อย ไทยจึงมีโอกาสดึงการลงทุนให้ขยายตัวให้เพิ่มขึ้นได้อีกมาก

ผลประโยชน์ที่ได้จาก FTA กล่าวคือ

- การลดภาษีสินค้าในกลุ่มแรก (Early Harvest Scheme : EHS) เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2547 จำนวน 82 รายการ โดยให้ลดเหลือร้อยละ 0 ภายในวันที่ 1 กันยายน 2549 ระยะต่อไปจะแบ่งการลดภาษีสินค้าออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสินค้าปกติ (Normal Track) กับกลุ่มสินค้าอ่อนไหว (Sensitive Track)
- การลดอุปสรรคทางการค้าด้านอื่น ๆ ทั้งด้านภาษีและมาตรการที่มีใช้ภาษี เพื่อขยายการค้าซึ่งมีโอกาสเปิดตลาด (Market Access) ให้ขยายตัวมากขึ้นเนื่องจากปัจจุบันการค้ากับอินเดียยังมีปริมาณน้อย
- เกิดความร่วมมือทางเศรษฐกิจในสาขาต่างๆ เช่น การท่องเที่ยว การศึกษา การเงินการธนาคาร การสาธารณสุข การบิน และการขนส่ง เป็นต้น
- สร้างมาตรการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนที่มีประสิทธิภาพ เช่น ความตกลงยอมรับร่วม (MRA : Mutual Recognition Arrangement) โดยขอให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของไทย เร่งจัดทำ MRA กับ BIS (Bureau of Indian Standards) ของอินเดียให้ผู้ส่งออกของไทยได้รับเครื่องหมายมาตรฐานตามอินเดียต้องการ และ ความสะดวกด้านพิธีการศุลกากร เนื่องจากปัจจุบันอินเดียมีกระบวนการทางศุลกากรที่ยุ่งยาก

สินค้าวัตถุดิบที่ไทยมีความต้องการใช้และต้องนำเข้ามากเนื่องจากในประเทศผลิตไม่เพียงพอจึงอาศัยการนำเข้า เช่น ในปี 2546 เหล็กกล้าสำเร็จรูปนำเข้ามูลค่าประมาณ 1,240 ล้านบาท (31 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) หรือเป็นสินค้าซึ่งไม่มีการผลิตในประเทศ เช่น อะลูมิเนียมแท่งนำเข้ามูลค่า

ประมาณ 840 ล้านบาท (21 ล้านเหรียญสหรัฐฯ) ภาชนะนำเข้าที่ปรับลดลงภายใต้ FTA (ตารางที่ 6.) จะส่งผลดีต่อสินค้านำเข้าโดยมีราคาถูกลง และต้นทุนการผลิตลดช่วยให้ผู้ประกอบการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันได้ ขณะที่ผู้ส่งออกของไทยก็มีโอกาสที่ดีขึ้นเมื่อภาชนะนำเข้าของอินเดียลดลง (ตารางที่ 7.)

ตารางที่ 6. รายการลดภาษีสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานของไทยจาก 82 รายการภายใต้ FTA และมูลค่านำเข้าจากอินเดีย

ปี 2546	อัตราภาษี (1 ม.ค.47)	อัตราภาษี (1 ก.ย. 47)	อัตราภาษี (1 ก.ย.48)	มูลค่า (เหรียญสหรัฐฯ)
เหล็กกึ่งสำเร็จรูป	1%	0.5%	0.25%	31,203,715
ผลิตภัณฑ์เหล็ก	15%	7.5%	3.75%	2,422,955
อะลูมิเนียมแท่ง	1%	0.5%	0.25%	20,507,387
อะลูมิเนียมไฮดรอกไซด์	1%	0.5%	0.25%	2,739,121
อะลูมิเนียมออกไซด์	1%	0.5%	0.25%	1,949,156
รัตนชาติหรือกึ่งรัตนชาติ	0%	0%	0%	408,201
เครื่องประดับเพชรพลอยทำด้วยโลหะมีค่า	20%	10%	5%	1,952,161
พลาสติกและผลิตภัณฑ์	20%	10%	5%	388,457

ตารางที่ 7. รายการลดภาษีสินค้าอุตสาหกรรมพื้นฐานของอินเดียจาก 82 รายการภายใต้ FTA และมูลค่านำเข้าจากไทย

ปี 2546	อัตราภาษี (1 ม.ค.47)	อัตราภาษี (1 ก.ย. 47)	อัตราภาษี (1 ก.ย.48)	มูลค่า (เหรียญสหรัฐฯ)
พลาสติกและผลิตภัณฑ์	25%	12.5%	6.25%	14,740,983
ของทำด้วยลวดเหล็ก, ข้องอ	25%	12.5%	6.25%	13,873,777
ลวดเหล็ก	40%	20%	10%	165,430
รัตนชาติและฝุ่นเพชร	25%	12.5%	6.25%	6,709,156
เครื่องประดับพลอยทำด้วยโลหะมีค่า	25%	12.5%	6.25%	200,695

สรุป ผลของ FTA ต่อการค้าการลงทุนอุตสาหกรรมพื้นฐานและมาตรการรองรับ

- อัตราภาษีลดลงช่วยลดต้นทุนการผลิตจึงเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะการนำเข้าสินค้าที่ในประเทศผลิตได้ไม่เพียงพอสนองความต้องการหรือไม่สามารถผลิตได้ในประเทศ เช่น อะลูมิเนียมและเหล็กกล้าสำเร็จรูปจากอินเดีย
- การเข้ามาลงทุนของต่างชาติในโครงการขนาดใหญ่ที่ใช้เงินลงทุนสูงจะช่วยสร้างความมั่นคงและแข็งแกร่งให้กับอุตสาหกรรมต่อเนื่องในประเทศ เช่น เหมืองแร่ทองคำ และทองแดง
- การเพิ่มมูลค่าวัตถุดิบและส่งออกในรูปสินค้าสำเร็จรูป เช่น อัญมณีและเครื่องประดับ ผลิตภัณฑ์เหล็ก แก้วและกระจก
- การสนับสนุนอุตสาหกรรมพื้นฐานที่มีศักยภาพและความเป็นไปได้ในการขยายตลาดเชิงรุก เช่น เม็ดพลาสติกและเคมีภัณฑ์
- การเร่งรัดปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมต้นน้ำ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านวัตถุดิบให้อุตสาหกรรมปลายน้ำ และลดการขาดดุลการค้าของประเทศ เช่น โรงถลุงเหล็ก

จากการเปิดเขตการค้าเสรีกับแต่ละประเทศดังกล่าวข้างต้น นับเป็นประโยชน์เนื่องจากไทยยังขาดแคลนสินค้าวัตถุดิบจำนวนมาก มีความจำเป็นต้องอาศัยการนำเข้า เช่น สินแร่ เศษโลหะ และเหล็กกล้าสำเร็จรูป ซึ่งเป็นข้อเสียเปรียบในการแข่งขัน แต่โดยศักยภาพการผลิตเพื่อการส่งออกไทยมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นสะท้อนถึงความสามารถในการแข่งขันมีโอกาสขยายตัวได้ เช่น พลาสติก เคมีภัณฑ์ เหล็ก แก้วกระจก อัญมณีและเครื่องประดับ ดังนั้น หากภาครัฐให้การสนับสนุนและช่วยประชาสัมพันธ์ในการเปิดตลาดในเชิงรุกมากขึ้นเช่นปัจจุบัน จะช่วยให้อุตสาหกรรมพื้นฐานไทยมีโอกาสเติบโตไปในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งภาคเอกชนเองต้องคำนึงเรื่องการรักษาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าให้ติดตลอดไปเป็นสำคัญด้วย

อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การค้าไทยในปี 2548 มียอดการค้าขาดดุลสูงรวม 5 เดือนแรกจำนวน 6,609 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ผลจากการนำเข้าน้ำมันดิบ เหล็ก ทองคำ สินแร่และโลหะ ที่สูงขึ้น โดยเฉพาะการนำเข้าน้ำมันดิบเดือนพฤษภาคมจำนวนมากถึง 48 ล้านบาร์เรล จากปริมาณที่เคยนำเข้าเฉลี่ยเพียงเดือนละ 27-28 ล้านบาร์เรล ขณะที่การส่งออกอาจขยายตัวได้น้อยกว่าเป้าหมายคือเพียงร้อยละ 12-13 จากเดิมซึ่งคาดว่าจะขยายตัวได้ประมาณร้อยละ 20 อันเนื่องมาจากหลายปัจจัยเสี่ยง เช่น เศรษฐกิจโลกชะลอตัวจาก 4.7% เหลือ 3.4% และการลอยตัวของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก ดังนั้น แม้จะเป็นการค้าแบบเสรีภาครัฐคงต้องเพิ่มการพิจารณารายการนำเข้าสินค้าที่มากเกินไปจนจำเป็นเพื่อป้องกันการฉวยโอกาสเก็งกำไรจะส่งผลเสียให้ยอดขาดดุลการค้าสูงขึ้นอีก

กลุ่มส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ

สำนักพัฒนาและส่งเสริม

13 กรกฎาคม 2548